německé jednotky. Německý generální štáb má válku proti Rusku za vyhranou a chce se na jaře 1918 rozmáchnout ke konečnému rozdrcení Francie.

Podle předchozí dohody musí čs. jednotky před přejezdem Volhy, považované tehdy za hranici mezi Evropou a Asií, odevzdat zbraně a majetek ruské armády.

26. března vydává Josef Stalin, lidový komisař pro národnostní otázky, rozkaz, kterým stanoví pro odchod čs. legie nové podmínky. Už prý nikoli jako vojenské jednotky, ale jako soukromníci. Všichni ruští důstojníci musí být odstraněni. Na každý transport bylo povoleno 168 pušek a jeden kulomet.

Stalinovy podmínky byly splněny a vlaky se daly opět do pohybu.[5] Nikoli na dlouho.

V Moskvě začala od 24. února 1918 fungovat kancelář „Československé revoluční rady dělníků a vojáků". Byla financována sovětskou vládou a zahájila okamžitou podvratnou akci proti Masarykovi a proti legiím zvlášť. Dostane k dispozici kanceláře a majetek odbočky Čs. národní rady v Rusku. V čele této akce stojí Alois Muna a Arno Hais.

Na ruských železnicích teď panuje chaos, odborová organizace železničních zaměstnanců nepodporuje bolševiky, je revoluce, přicházejí protichůdné rozkazy a na každé další zastávce přichází místní bolševický komisař s novými požadavky, transporty jsou zdržovány a navštěvovány agitátory Čs. revoluční rady s výzvami ke vstupu do Čs. rudé armády. Nechybí ani tvrzení, že Masaryk k tomu dal rozkaz!

Objevily se případy zběhnutí z legie. Ze sboru vyrostlého mezitím na 90 000 mužů 218 příslušníků – jedna třetina procenta.[6]

5. dubna 1918 se ve Vladivostoku vylodují Japonci, Lenin vydává rozkaz k zastavení přepravy Čechoslováků, na západní frontě mezitím Němci zahájili svou jarní ofenzivu a situace je kritická. Francouzi žádají urychlenou přepravu Čechoslováků do Francie, Angličané navrhují použít jich k vytvoření základu nové východní fronty proti Německu, která přitom zabrání přesunu více než milionové masy zajatců ze Sibiře zpět do Evropy, a zároveň dá konstituovaným silám v Rusku ještě šanci zkonsolidovat se. V sázce je i život carské rodiny.

Zajisté, Anglie plánovala intervenci v Rusku, ale slova, kterými se v této souvislosti ohánějí komunističtí historikové, je nutno vidět ve světle reálných skutečností. Anglický expediční sbor, který se pak skutečně vylodil v Murmansku, čítal 1200 mužů, což lze jen těžko počítat za záměr zmocnit se země silou. Jeho úkolem bylo uchránit anglickou výzbroj dodanou do Murmaňska ještě caroví dosud tamtéž ve skladech. O nic početnější nebyl

tu anglický „sbor" na Kavkaze. Francouzi posléze vylodili v Oděse dva prapory, a tak tomu bylo, s výjimkou Japonců, se všemi tak zvaně intervenčními silami. Také Američané se vylodili na Dálném východě. Zdravotnický prapor organizující zmatek a neštěstí revoluce a dva prapory námořní pěchoty, které nesměly operačně zasáhnout dál než dvě míle od Vladivostoku. Jejich úkol: zajistit přepravu Američanů zaměstnaných na magistrále – asi 8000 osob. Nad tímto městem ostatně svého času vlály, a to najednou, vlajky tří států. Jejich úkol byl jednoznačný – zajistit příslušníkům svých států odchod ze země. Opakujeme, Japonci tvořili výjimku, ale i ti opustili Sibiř roku 1923.

Anglo-francouzský kompromisní návrh předpokládal rozdělení legií na část před Uralem a za Uralem, přičemž zauralské měly pokračovat v transportu na východ a jednotky před Uralem na sever do Archangelska. S tím posléze souhlasila i sovětská vláda.[8]

Jenže transporty Čechoslováků, roztažených i tak na vzdálenosti přes 10 000 kilometrů, se nehodlaly dále dělit. V atmosféře až příliš mnoha bolševických desinformací považovaly i toto opatření jen za další trik Moskvy, a tak právě tam vyslala čs. vojska své zástupce.[9/10]

Britská vláda navíc nemá k dispozici potřebnou tonáž, a dává k dispozici telegram Trockého, ve kterém žádá Trockij, aby čeští vojáci zůstali v Rusku jako základ budoucí armády ruské.

Skutečným životním zájmem Francie a Anglie je ovšem zabránit Německu a Rakousku-Uhersku doplnění armády zajatci ze Sibiře. Přítomnost, byť neutrálních Čechoslováků na magistrále, jejíž převážná část je jednokolejná, znamená takové zatížení tratí, že přeprava nemůže pokračovat rychlejším tempem. Neutralita neměla trvat dlouho.

Čechoslováci jsou vyčerpáni neustálými průtahy, pobytem ve vagónech, zjevnou šikanou bolševických úřadů a konečně i rozpadem země, ve kterou až donedávna věřili.

14. května 1918 se ve stanici Čeljabinsk setkají dvě vlakové soupravy. Jedna s čs. legionáři, druhá s německými a maďarskými zajatci na cestě na západ. Dojde k výměně názorů, pokřikují se nadávky, a když se vlak s maďarskými zajatci rozjíždí, jeden z nich hodí kolejovou svorku do skupiny legionářů. Jeden voják je zraněn, krvácí. Legionáři doběhnou rozjíždějící se vlak, zastaví ho, vytáhnou viníka a na místě ho zabíjí.[11]

Místní bolševický sovět na to reaguje tím, že zatkne jedenáct legionářů. Zbytek ešalonu vezme město útokem, odzbrojí Rudou gardu, osvobodí zatčené, ale vrátí se v pořádku do vlaku. Zdá se, že se situace uklidní.

Moskva reaguje tím, že zatkne dva legionářské zástupce a donutí je, aby poslali podplukovníkovi Vojcechovskému do Čeljabinska rozkaz ke složení